

NATURENS RIGE

Retningslinjer gældende for børn i skoler og pasningstilbud i forbindelse med svømning, badning og vandaktiviteter i Ringkøbing-Skjern Kommune på 0-18 års området

Oktober 2019

Indholdsfortegnelse

Forord	3
Generelle retningslinjer vedrørende svømmeundervisning.....	3
Kompetenceafgrænsninger mellem livredder og svømmelærer.....	4
Befordring til og fra svømning, badning mv.	4
Specialskoler og specialcentre	4
Generelle retningslinjer for skoler, SFO og klubber vedr. badning i svømmehaller, friluftsbade og vandlande mv.	5
Generelle retningslinjer for skoler, SFO og klubber vedr. badning fra strande, åer og søer mv.	5
Generelle retningslinjer for børnehaver vedr. badning i svømmehaller, friluftsbade og vandlande mv.....	6
Generelle retningslinjer for børnehaver vedr. badning fra strande, åer og søer mv. .	6
Vandaktiviteter i dagplejen og vuggestuer	6
Vinteraktiviteter ved sø, mose, gadekær eller å.....	7
Sejlads med kano, kajak og andre fartøjer.....	7
Bilag 1	8
Underviserprøven	8
Formøvelse.....	8
Redning af bevidstløs.....	8
Håndtering af nakkeskade	8
Mundtlig eksamination	9
Diverse relevante links	10
Andre relevante links - lovgivning.....	10

Forord

Ringkøbing-Skjern Kommune, Naturens Rige, er omgivet af vand. Vi har hav, fjorde, søer og åer. Det er helt naturligt, at vi lærer vores børn og unge både glæden og respekten for vand.

Dagtilbud og Undervisning i Ringkøbing-Skjern Kommune har udarbejdet disse retningslinjer gældende for hele 0 – 18 års området i forbindelse med svømning, badning og andre vandaktiviteter.

Retningslinjerne er udarbejdet for at sikre en ensartethed, der skal skabe den største tryghed og sikkerhed for både elever og voksne i forbindelse med svømmeundervisning, badning og andre vandaktiviteter.

Her beskrives de overordnede sikkerhedshensyn, der gælder for hele 0-18 års området ved alle typer af bade- og vandaktiviteter.

Desuden beskriver retningslinjerne yderligere sikkerhedshensyn knyttet til bade- og vandaktiviteter under forskellige forhold som for eksempel svømmehal/badelande, badning fra friland (havet, fjord, søer og åer) og endelig sejladsaktiviteter med kano, kajak og andre små fartøjer.

Det er lederens ansvar at formidle indholdet i retningslinjerne til alle ansatte via MED-udvalg og eventuelt på personalemøder.

Det er ligeledes lederens ansvar, at man på skoler og institutioner regelmæssigt, og mindst én gang om året, orienterer personalet om disse retningslinjer.

Det er op til den enkelte skole eller institution at skærpe de udarbejdede retningslinjer, såfremt lokale forhold inspirerer til det.

Opstår der i øvrigt spørgsmål vedrørende vandaktiviteter for børn og unge kontaktes Dagtilbud og Undervisning.

Retningslinjerne er revideret af arbejdsgruppen omkring vandaktiviteter:

Jørgen Helbro, Administrationen, D og U
Inge-Lis Pedersen, Dagplejen
Preben Frederiksen, Dagtilbudsleder
Lars Redder Jakobsen, LTR Dagtilbud/SFO
Hans Henrik Gjerluff Jakobsen, skoleleder på en specialskole
Torben Svendsen, TR skolelederne

Generelle retningslinjer vedrørende svømmeundervisning

1. Det er lederens vurdering, om en medarbejder - som ikke er svømmelæreruddannet eller har livredderprøve - besidder tilstrækkelige kvalifikationer til at varetage undervisningen i badning eller svømning. I det tilfælde kan undervisningen gennemføres på skolelederens ansvar.
2. Svømmehallen sikrer, at de nødvendige sikkerhedskrav er opfyldt i svømmehallen – herunder, at der er en uddannet livredder til stede.
3. Det påhviler lederne at sikre, at medarbejdere - der underviser i svømning - hvert

år deltager i det obligatoriske repetitions- og sikkerhedskursus i svømmehallen udarbejdet efter Dansk Svømmeunions retningslinjer.

Kurset tilbydes af Dagtilbud og Undervisning og finder sted i henholdsvis Videbæk, Tarm og Ringkøbing. Det er obligatorisk, at underviserne deltager i hele prøven, og det anbefales at tage selve undervisningsprøven. Hvis en underviser ikke deltager i prøven, vil man ikke opfylde Ringkøbing-Skjern Kommunes sikkerhedsmæssige krav til svømmeundervisningen.

Det anbefales, at underviserne tilbydes mulighed for at træne til prøven.

Resultatet af prøven sendes til skole/institutionslederen.

4. En medarbejder underviser aldrig mere end 15 elever ad gangen.
5. Særlige forholdsregler: Når et barn har konstateret sygdomme, der indebærer særlige risici i forbindelse med svømning (epilepsi eller lignende), og risikomomentet er drøftet med den behandlende læge, tilføres tilsynsopgaven en ressource således, overvågningsopgaven kan løses i forholdet én til én. Det vurderes desuden, hvorvidt det er hensigtsmæssigt, at barnet deltager i svømmeundervisningen.
6. Det er hjemmets pligt at holde skolen/institutionen underrettet om sygdomme eller andre forhold, der kan svække elevens sikkerhed.

Kompetenceafgrænsninger mellem livredder og svømmelærer

1. Livredderen forestår udelukkende overvågning og livredningsopgaven. Livredderen er fysisk tilstede al den tid, der er børn i svømmehallen. Det er her vigtigt at sikre sig, at livredderen er bevidst om dette og ikke udfører andre opgaver under svømmeundervisningen.
2. Svømmeunderviseren har ansvaret for undervisningen og fører samtidig hermed det almindelige tilsyn.

Befordring til og fra svømning, badning mv.

1. Skolerne/institutionerne sikrer et tilstrækkeligt tilsyn på vejen til og fra svømning/badning.

Specialskoler og specialcentre

1. For skoler/afdelinger med elever - der har specielle behov - gælder, at skolerne udarbejder en beskrivelse af sikkerhedsforanstaltninger og praksis ved svømmeundervisning, badning mv. Det pædagogiske aspekt indgår i beskrivelsen.
2. Beskrivelsen skal specifikt endvidere beskrive medarbejdernes kvalifikationer som undervisere i svømning, - og hvilke elevårsgange, der deltager i svømmeaktiviteterne.

Ovenstående er gældende for Skjernåskolen, Rindum Kjærgaard, Dagskolen Opsund og Specialcenterafdelingerne.

Generelle retningslinjer for skoler, SFO og klubber vedr. badning i svømmehaller, friluftsbade og vandlande mv.

Der er skærpet tilsynsforpligtigelse ved badning og andre aktiviteter i forbindelse med vand. For at badning med skolesøgende børn kan foregå så sikkert som muligt, skal gældende retningslinjer efterleves:

1. I alle tilfælde kræver badning tilladelse fra forældremyndighedens indehaver, både når aktiviteten udfoldes på skolen og i SFO'en.
2. Forældrenes tilladelse til badning omfatter her badning i offentlig svømmehal og friluftsbad.
3. Der skal være mindst 1 medarbejder samt svømmehallens livredder til stede. Medarbejderen skal have deltaget i Ringkøbing-Skjern Kommunes repetitions- og sikkerhedskursus.
4. Tilsynet varetages af 1 medarbejder op til 15 børn. For hver efterfølgende 15 børn øges tilsynet med en medarbejder. Svømmehallens livredder er altid til stede i svømmehallen.

Generelle retningslinjer for skoler, SFO og klubber vedr. badning fra strande, åer og søer mv.

I alle tilfælde kræver badning tilladelse fra forældremyndighedens indehaver, både når aktiviteten udfoldes på skolen, i SFO'en og klubben. Forældrenes tilladelse til badning omfatter her badning fra strande, åer og søer mv.

I Ringkøbing-Skjern Kommune kræves det at:

1. *"Badning under ekskursioner og lignende - herunder badning i badelande - må alene finde sted, hvis det kan foregå under fuldt betryggende forhold.*
2. *Hvis badning foregår på friland, skal læreren - inden badning tillades - have en sikkerhed for, at bund- og strømforhold mv. ikke frembyder nogen fare.*
3. *Badning bør kun foregå på et - for eleverne - afgrænset område, som er let at overskue, og hvor alle kan bunde.*
4. *Der skal være mindst 2 voksne, hvoraf den ene opholder sig på land, mens den anden medarbejder markerer den yderste grænse for det tilladte badeområde.*
5. *Ledsagende voksne skal kunne svømme og foretage livredning. Have bestået åbent vand **praktisk** prøve.*
6. *Der må ikke være mere end 15 elever i vandet på samme tid, og eleverne bør have besked på at holde sammen to og to.*

Medarbejderne skal inden aktiviteten have orienteret sig om følgende:

1. Strandens fysiske udformning, herunder oversigts- og læforhold
2. Dybde- og bundforhold
3. Strømforhold
4. Vandets temperatur og sigtbarhed
5. Vejrforhold
6. Alarmering og forholdsregler i tilfælde af ulykke

Generelle retningslinjer for børnehaver vedr. badning i svømmehaller, friluftsbade og vandlande mv.

Normeringen er højst **6 børn** pr. voksen. Alle børn og voksne følges ad ind i svømmehallen fra omklædningen, hvorefter alle børn får svømmesikkerhedsudstyr på (armvinger og mavebælte). Der må bades på lavt vand, og der skal stå en voksen, der afgrænser området i bassinet, hvor børnene kan bevæge sig indenfor. Badning i svømmehal må kun ske i en svømmehal med uddannet livredder.

Generelle retningslinjer for børnehaver vedr. badning fra strande, åer og søer mv.

For børnehavebørn er det ikke tilladt at bade fra strande, åer og søer mv. Det er tilladt at soppe i vandet, hvilket betyder, at gå i vandet op til knæhøjde. Ved sopning skal der være en voksen i vandet, som markerer hvor langt ud børnene må gå. Der må maksimalt være 6 børn, der sopper pr. voksen i vandet.

Vandaktiviteter i dagplejen og vuggestuer

I dagplejen og vuggestue er der ingen tilladte vandaktiviteter ved strand, svømmehal, søer, å eller lign. Det er dog tilladt at fx fodre ænder, gå ved stranden og lignende, som ikke betragtes som vandaktiviteter.

Følgende retningslinjer kræves overholdt:

1. *Soppebassiner og svømmebassiner. Som udgangspunkt tillades ikke soppebassiner og svømmebassiner. Hvis du allerede har etableret soppebassin eller svømmebassin – skal de hegnes ind som havebassiner.*
2. *Badning og leg med vand. Dagplejebørn må ikke bade i havebassinet, soppebassinet eller svømmebassinet. Der må heller ikke bades i sø eller fra strand. Leges der med vand om sommeren **skal** dagplejeren være hos børnene hele tiden.*

Vinteraktiviteter ved sø, mose, gadekær eller å

Færdsel på isen på søer, moser og i gadekær skal altid kun foregå, hvor der er skiltet med teksten: 'Isen er sikker'.

Sejlads med kano, kajak og andre fartøjer

Her henvises til Søfartsstyrelsen regler for skoler og institutioner (se links):

1. Det er lederne af den skole/institution, hvis børn deltager i aktiviteten, der er ansvarlig for, at reglerne bliver overholdt. Den skole, som udlåner udstyr eller personel, kan rådgive og vejlede.
2. Alle medarbejdere, der varetager sejladsaktiviteter med kano, kajak, windsurfing, stand up paddle eller lignende små fartøjer, skal have bestået 'Åbent vand underviserprøve' inden for de seneste 2 år.
3. Børn og unge må ikke sejle/ro uden tilstedeværelse af ansvarshavende tilsynsførende.

Bilag 1

Underviserprøven

Underviserprøven henvender sig til alle undervisere, som underviser ved bassiner, hvor der er en fungerende livredningstjeneste, mens der undervises. Hvis der ikke er livreddere, som udfører opsyn i forbindelse med undervisningen, skal underviseren have en gyldig bassinlivredderprøve.

Forudsætninger: Undervisere som er fyldt 12 år, kan indstille sig til underviserprøven.

Påklædning: Underviserprøven skal gennemføres i arbejdsuniform eller minimum shorts og t-shirt. Svømmebriller er ikke tilladt.

Dommer: En dommer med gyldig licens fra Dansk Svømmeunion kan dømme Dansk Svømmeunions underviserprøve.

Gyldighed: Prøven er kun gyldig til undervisning i det anlæg, som prøven er aflagt i, under forudsætning af, at en livredder med gyldig bassinlivredderprøve udfører livredningstjeneste, mens der undervises.

Formøvelse

Udspring efterfulgt af 200 m svømning. Underviseren starter fra bassinkant eller startspringsskammel. De første 50 m skal svømmes med overblik og hovedet over vand. Maksimaltid på første 50 m er 1 min. 30 sek.

Redning af bevidstløs

Udspring, skrådyk, opsamling, dyk fra vandtrædning, opsamling, 25 m bjærgning, ophaling, hjerte-lunge-redning.

Underviseren befinder sig ved bassinkant. En bjærgedukke er placeret i bassinets dybeste del 10 m fra livredderen. Et medie er klar i vandoverfladen.

Livredderen springer i vandet og udfører skrådyk mod bjærgedukken. Dukken opsamles og slippes. Fra vandtrædning dykkes efter dukken igen. Efter opsamling slippes dukken igen, og mediet bjærges 25 m.

Ved kanten udføres sikker aflevering, og mediet ophales med en hjælper. Bevidsthed og vejrtrækning kontrolleres på mediet og hjerte-lunge-redning fremvises på genoplivningsdukke. Redningen afsluttes med stabilt sideleje.

Håndtering af nakkeskade

Underviseren fremviser håndtering af nakkeskade på et medie, som simulerer en skade på nakken ved at ligge livløst i vandoverfladen på lavt vand. Mediet er ved bevidsthed. Et nakkehoved-hold eller strakte arme hold med vending benyttes.

Mundtlig eksamination

Underviseren gennemgår procedurer for alarmering af livreddere i anlægget, placering af anlæggets genoplivningsudstyr og telefon til ekstern alarmering.

Underviseren diskuterer relevante foranstaltninger, som kan forebygge ulykker i forbindelse med undervisning.

Diverse relevante links

Åbent vandprøven

<https://www.svoem.org/Discipliner/Livredning/Vandsikkerhed/Proever/Aabent-vand-underviserproeven/>

Bekendtgørelse om tilsynet med folkeskolens elever i skoletiden

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=163981>

Søfartsstyrelsens regler for skoler og institutioner

<https://www.soefartsstyrelsen.dk/SkoleFritidssejlads/SkolerInstitutioner>

Andre relevante links - lovgivning

Bekendtgørelse om tilsynet med elever i skoletiden

<https://www.retsinformation.dk/forms/r0710.aspx?id=163981>

Om lederansvar i dagtilbud – Bekendtgørelse om dagtilbud

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=205922>

Lederansvar i dagtilbud

<https://www.retsinformation.dk/pdfprint.aspx?id=168574>

Bekendtgørelse om sejlads med op til 12 passagerer

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=141932>

Vandsikkerhed - herunder prøver

https://www.svoem.org/files/livredning/vandsikkerhedsprve_web.pdf/Underviserproeven/

Råd og vejledning - Rådet for større badesikkerhed

<http://www.badesikkerhed.dk/>

Trygfondens hjemmeside om respekt for vandet - livredder

<https://www.respektforvand.dk/>

Om sejlads - Søfartsstyrelsen

<https://www.soefartsstyrelsen.dk/SkoleFritidssejlads/SkolerInstitutioner/Sider/default.aspx>

Søfartsstyrelsens sikkerhedsinstruks vejledning og skabelon

<https://www.soefartsstyrelsen.dk/SkoleFritidssejlads/SkolerInstitutioner/Sikkerhedsinstruks>

Generel viden om minimumssikkerhedshensyn ved søfart

<https://www.soefartsstyrelsen.dk/>

Redningsveste

<http://www.soesport.dk/PjecerIPdf/redningsveste.pdf#search=redningsvest>

Ansvar og normering

<https://www.svoem.org/Discipliner/Livredning/Vandsikkerhed/Sikkerhedsanbefalinger/Ansvar-og-sikkerhed/>